

Aneks do repetytorium *Teraz egzamin ósmoklasisty. Język polski* na rok szkolny 2024/2025

Egzamin ósmoklasisty w 2025 r. będzie sprawdzał, w jakim stopniu uczniowie klas ósmych opanowali **wymagania określone w uszczuplonej podstawie programowej** (obowiązującej od września 2024 roku)¹.

Najważniejsze zmiany na egzaminie ósmoklasisty z języka polskiego w roku szkolnym 2024/2025

→ Lektury na egzaminie

Ósmoklasiści do egzaminu będą musieli utrwalić znajomość nie tylko lektur z klas VII i VIII, lecz także omawianych w całości lektur poznanych w klasach IV–VI.

Lektury z klas IV–VI obowiązujące na egzaminie:

- Jan Brzechwa, *Akademia Pana Kleksa*
- Janusz Christa, *Kajko i Kokosz. Szkoła latania* (komiks)
- Clive Staples Lewis, *Opowieści z Narnii. Lew, Czarownica i stara szafa*
- Ferenc Molnár, *Chłopcy z Placu Broni*
- John Ronald Reuel Tolkien, *Hobbit, czyli tam i z powrotem*

Uwaga: W roku szkolnym 2024/2025 oraz 2025/2026 zadania odnoszące się do lektur dla klas IV–VI będą dotyczyły wyłącznie fragmentów zamieszczonych w arkuszu. To oznacza, że nie pojawią się zadania, które sprawdzałyby w całości znajomość treści i problematyki tych utworów.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2024 r. poz. 996).

Lektury z klas VII–VIII obowiązujące na egzaminie:

- Charles Dickens, *Opowieść wigilijna*
- Aleksander Fredro, *Zemsta*
- Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*
- Adam Mickiewicz, *Dziady* cz. II
- Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Książę*
- Juliusz Słowacki, *Balladyna*

Ponadto w arkuszu egzaminacyjnym będą mogły pojawić się również pytania o następujące krótkie utwory literackie poznawane w całości, utwory literackie poznawane we fragmentach i utwory poetyckie:

- Jan Kochanowski, wybór fraszek, wybrana pieśń, treny VII i VIII
- Adam Mickiewicz, *Reduta Orzona*, *Świtezianka* oraz *Pan Tadeusz* (księgi: I, II, IV, X, XI, XII)
- Sławomir Mrożek, *Artysta*
- Henryk Sienkiewicz, *Latarnik* oraz *Quo vadis* (fragmenty)
- Stefan Żeromski, *Szyfrowe prace* (fragmenty).

→ **Lektury w wypracowaniach**

Zgodnie z *Informatorem* CKE ósmoklasista w wypracowaniu – oprócz wymienionych wyżej lektur – będzie mógł także przywołać następujące utwory:

- René Goscinny, Jean-Jacques Sempé, *Mikołajek* (wybór opowiadań)
- Ignacy Krasicki, wybrane bajki
- Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz* (wybrane fragmenty, inne niż księgi: I, II, IV, X, XI, XII)
- Józef Wybicki, *Mazurek Dąbrowskiego*
- wybrane mity greckie, w tym mit o powstaniu świata oraz mity o Prometeuszu, o Syzyfie, o Demeter i Korze, o Dedalu i Ikarze, o Heraklesie, o Tezeuszu i Ariadnie

- Biblia: stworzenie świata i człowieka oraz wybrane przypowieści ewangeliczne, w tym o talentach, o miłosiernym Samarytaninie
- wybrane podania i legendy polskie
- wybrane baśnie polskie i europejskie.

A ponadto **podczas egzaminu w latach 2025–2028** zdający będą mogli wykorzystać w wypracowaniach również utwory, które zostały wykreślone z uszczuplonej podstawy programowej:

Klasy IV–VI

- Charles Perrault, *Kopciuszek*
- Adam Mickiewicz, *Powrót taty*, *Pani Twardowska*
- Bolesław Prus, *Katarynka*
- Aleksander Puszkina, *Bajka o rybaku i rybce*
- Henryk Sienkiewicz, *W pustyni i w puszczy*
- Juliusz Słowacki, *W pamiętniku Zofii Bobrówny*
- legendy polskie: o Lechu, o Piaście, o Kraku i Wandzie
- mit o Orfeuszu i Eurydyce
- przypowieści: o siewcy, o pannach roztropnych

Klasy VII i VIII

- Jan Kochanowski, *treny I i V*
- Ignacy Krasicki, *Żona modna*
- Adam Mickiewicz, *Śmierć Pułkownika*, wybrany utwór z cyklu *Sonety krymskie*, *Pan Tadeusz* (księgi: III, V, VI, VII, VIII, IX)
- Melchior Wańkowicz, *Tędy i owędy* (wybrany reportaż).

→ **Formy wypowiedzi pisemnej na egzaminie**

Uczeń będzie miał do wyboru dwa tematy wypracowania: temat o charakterze twórczym (opowiadanie) oraz temat o charakterze argumentacyjnym (rozprawka lub przemówienie).

Podana tabela zawiera wykaz zagadnień i zadań, które można pominąć w trakcie przygotowań do egzaminu ósmoklasisty w roku szkolnym 2024/2025 z repetytorium *Teraz egzamin ósmoklasisty. Język polski*.

Zagadnienia w repetytorium	Numer strony w repetytorium	Treści nieobowiązujące na egzaminie w roku szkolnym 2024/2025	Komentarze i rekomendacje
Informacje o egzaminie ósmoklasisty	s. 6	Lista lektur – ze względu na zmiany dotyczące egzaminu zamieszczona w publikacji lista lektur obowiązujących na egzaminie jest nieaktualna.	Szczegółowe informacje dotyczące utworów obowiązujących na egzaminie i możliwości ich wykorzystania w wypracowaniu zamieszczono nad tabelą w opisie najważniejszych zmian.
2. ŚRODKI STYLISTYCZNE – teoria	s. 8–10	• s. 9 – porównanie homeryckie, eufemizm • s. 10 – anafora	Wskazane pojęcia zostały usunięte z uszczuplonej podstawy programowej, dlatego podczas powtórek można je pominąć.
3. LIRYKA – teoria i lektury	s. 14	• sonet	Wskazane pojęcie zostało usunięte z uszczuplonej podstawy programowej, dlatego podczas powtórek można je pominąć.
	s. 18	• Jan Kochanowski, treny I i V	• Wskazane utwory zostały usunięte z podstawy programowej, dlatego podczas powtórek można je pominąć. • Uczeń może się do wskazanych trenów odwołać w wypracowaniu.
	s. 19	• Juliusz Słowacki <i>W pamiętniku Zofii Bobrówny</i>	• Wskazana lektura została usunięta z uszczuplonej podstawy programowej, dlatego podczas powtórek można ją pominąć. • Uczeń może się odwołać do utworu J. Słowackiego w wypracowaniu.

	s. 20	• Adam Mickiewicz, <i>Burza</i> (wybrany utwór z cyklu <i>Sonety Krymskie</i>)	Lektura została usunięta z podstawy programowej, jednak uczeń może się do niej odwołać w wypracowaniu.
	s. 21	• Adam Mickiewicz, <i>Śmierć Pułkownika</i>	Lektura została usunięta z podstawy programowej, jednak uczeń może się do niej odwołać w wypracowaniu.
	s. 26	• zad. 6	Cytat pochodzi z <i>Epilogu Pana Tadeusza</i> . Ta część utworu została usunięta z podstawy programowej.
	s. 29	• zad. 8	Pojęcie <i>sonet</i> zostało usunięte z podstawy programowej, dlatego podczas powtórek można je pominąć.
	s. 33	• zad. 7.1	Cytat w zadaniu pochodzi z powieści <i>Quo vadis</i> . Uczniów obowiązuje znajomość fragmentów powieści, jednak w podstawie programowej ich nie wskazano (pozostawiono możliwość wyboru nauczycielowi).
4. EPIKA – teoria i lektury	s. 35	• pamiętnik, dziennik	Wskazane gatunki literackie zostały usunięte z podstawy programowej, dlatego podczas powtórek można je pominąć.
	s. 36	• satyra	
	s. 41	• René Goscinny, Jean Jacques Sempé, <i>Mikołajek</i> (wybór opowiadań)	Znajomość lektury nie będzie obowiązywać na egzaminie w 2025 r., ale uczeń może się do niej odwołać w wypracowaniu.
	s. 44–45	• Baśnie polskiej i europejskie	Znajomość lektury nie będzie obowiązywać na egzaminie w 2025 r., ale uczeń może się do niej odwołać w wypracowaniu.
	s. 45–46	• Podania i legendy polskie	Znajomość lektury nie będzie obowiązywać na egzaminie w 2025 r., ale uczeń może się do niej odwołać w wypracowaniu.
	s. 47–49	• Mity	• Znajomość lektury nie będzie obowiązywać na egzaminie w 2025 r. ale uczeń może się do niej odwołać w wypracowaniu.

			• Mit o Orfeuszu i Eurydyce został usunięty z podstawy programowej, ale uczeń będzie mógł się do niego odwołać w wypracowaniu.
	s. 50–51	• Biblia	• Znajomość lektury nie będzie obowiązywać na egzaminie w 2025 r., ale uczeń może się do niej odwołać w wypracowaniu.
	s. 56–57	• Rafał Kosik, <i>Felix, Net i Nika</i> oraz <i>Gang Niewidzialnych Ludzi</i>	W obowiązującej podstawie programowej wskazany utwór jest lekturą uzupełniającą, więc można go pominąć w przygotowaniach do egzaminu.
	s. 58	• Ignacy Krasicki, <i>Bajki</i> (wybór)	Znajomość bajek nie będzie obowiązywać na egzaminie w 2025 r., ale uczeń może się do nich odwołać w wypracowaniu.
	s. 59	• Ignacy Krasicki, <i>Żona modna</i>	Lektura usunięta z podstawy programowej, ale uczeń może się do niej odwołać w wypracowaniu.
	s. 61	• Adam Mickiewicz, <i>Pani Twardowska</i>	Lektura usunięta z podstawy programowej, ale uczeń może się do niej odwołać w wypracowaniu.
	s. 62	• Adam Mickiewicz, <i>Powrót taty</i>	Lektura usunięta z podstawy programowej, ale uczeń może się do niej odwołać w wypracowaniu.
	s. 63	• Adam Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz</i>	• Na egzaminie obowiązuje znajomość ksiąg wyszczególnionych w uszczuplonej podstawie programowej: I, II, IV, X, XI, XII. • W wypracowaniu uczeń może się odwołać także do treści pozostałych ksiąg (usuniętych z podstawy programowej): III, V, VI, VII, VIII, IX
	s. 69	• Henryk Sienkiewicz <i>Quo vadis</i>	Zgodnie z uszczuploną podstawą programową uczeń ma obowiązek poznać fragmenty lektury <i>Quo vadis</i> . Podstawa jednak nie doprecyzowuje, które fragmenty należy poznać (pozostawiono nauczycielowi możliwość wyboru).
	s. 72–74	• Henryk Sienkiewicz, <i>W pustyni i w puszczy</i>	• W uszczuplonej podstawie programowej lektura została przesunięta z listy utworów obowiązkowych na listę

			utworów uzupełniających, więc można ją pominąć w trakcie przygotowań do egzaminu. • W wypracowaniu uczeń może się odwołać do wskazanej obok powieści.
	s. 74–75	• Bolesław Prus, <i>Katarynka</i>	• W uszczuplonej podstawie programowej lektura została przesunięta z listy utworów obowiązkowych na listę utworów uzupełniających, więc można ją pominąć w trakcie przygotowań do egzaminu. • W wypracowaniu uczeń może się odwołać do wskazanej obok noweli.
	s. 78–80	• Stefan Żeromski, <i>Szyfowe prace</i>	Zgodnie z uszczuploną podstawą programową uczeń ma obowiązek poznać fragmenty lektury <i>Szyfowe prace</i> . Podstawa jednak nie doprecyzowuje, które fragmenty należy poznać (pozostawiono nauczycielowi możliwość wyboru).
	s. 86–87	• Melchior Wańkowicz, <i>Ziele na kraterze</i>	Zgodnie z uszczuploną podstawą programową <i>Ziele na kraterze</i> jest lekturą uzupełniającą. Można ten utwór pominąć podczas powtórek.
4. EPIKA – zadania	s. 93	• zad. 6	Znajomość treści mitów nie będzie wymagana na egzaminie, ale uczeń będzie mógł się do nich odwołać w wypracowaniu.
	s. 97	• zad. 6 i 8	Zadania wymagają znajomości całej powieści <i>Quo vadis</i> , a uczniów do egzaminu obowiązuje znajomość fragmentów.
	s. 99	• zad. 3, 5	Na egzaminie ewentualne zadania dotyczące treści lektury <i>Opowieści z Narnii. Lew, Czarownica i stara szafa</i> będą dotyczyły wyłącznie zacytowanego w arkuszu fragmentu. Nie pojawią się zadania sprawdzające znajomość treści i problematyki całej lektury.
	s. 99	zad. 7	Zadanie dotyczy utworu <i>Pani Twardowska</i> Adama Mickiewicza. Utwór ten został usunięty z uszczuplonej podstawy programowej. Uczeń może jednak odwołać się do niego w wypracowaniu.

	s. 100	• zad. 7.2. i 9	Znajomość treści i problematyki całej lektury <i>Opowieści z Narnii. Lew, Czarownica i stara szafa</i> nie będzie wymagana na egzaminie.
5. DRAMAT – zadania	s. 101 oraz 108	komizm sytuacyjny, językowy i postaci	Typy komizmu zostały usunięte z uszczuplonej podstawy programowej, dlatego podczas powtórek można je pominąć.
	s. 116	zad. 6	Zadanie dotyczy typów komizmu, które zostały usunięte z uszczuplonej podstawy programowej, podczas powtórek można je pominąć.
6. TEKSTY NIELITERACKIE – teoria i lektury	s. 120	• cechy felietonu	Felieton jako typ tekstu nieliterackiego został usunięty z uszczuplonej podstawy programowej. Informacje o tym gatunku można pominąć podczas powtórek.
	s. 121	Melchior Wańkowicz, <i>Tędy i owędy</i>	• Lektura została usunięta z uszczuplonej podstawy programowej, podczas powtórek można wskazać obok utworu pominąć. • W wypracowaniu uczeń może się odwołać do utworu M. Wańkowicza.
1. ROZPRAWKA – teoria i zestawy ćwiczeń Forma wypowiedzi, która pojawi się na egzaminie.	s. 134	• przykładowa rozprawka 1	W temacie zaprezentowanej przykładowej rozprawki podano tytuł lektury, do której należy odwołać się w wypracowaniu. Na egzaminie tematy będą tak sformułowane, aby pozostawić uczniom dowolność w zakresie wyboru lektury. Materiał zaprezentowany na s. 134 – mimo że brzmienie tematu zawiera wskazanie konkretnej lektury – ma wartość poglądową. Warto przeanalizować z uczniami budowę wzorcowej pracy, aby przygotować ich do pisania prac poprawnych pod względem kompozycyjnym.
	s. 138–141	• ćwiczenia – Zestaw 1.	Zestaw 1. dotyczy tematu, którego brzmienie jest niezgodne z wymaganiami egzaminacyjnymi ze względu na wskazanie lektury („Latarnik”). Warto jednak rozważyć wykonanie ćwiczeń ze s. 138–141, ponieważ dotyczą one lektury o niewielkiej objętości (jej znajomość obowiązuje na egzaminie w 2025 r.) oraz

			krok po kroku podpowiadają, jak napisać wypracowanie: • zgodne z tematem (począwszy od analizy tematu i postawionego w nim problemu), • poprawne pod względem kompozycyjnym. Ponadto służą wzbogacaniu słownictwa.
	s. 146	• temat 6.	Brzmienie tematu 6. jest niezgodne z wymaganiami egzaminacyjnymi ze względu na wskazanie konkretnej lektury („Zemsta”). Warto jednak wykorzystać wskazany temat, ponieważ dotyczy utworu, którego znajomość będzie obowiązywać na egzaminie w 2025 r.
2. ARTYKUŁ	s. 147–153	• teoria, zestaw ćwiczeń, przykładowe tematy	Zgodnie z <i>Informatorem</i> CKE artykuł jako forma wypowiedzi pisemnej nie pojawi się na egzaminie. Podczas powtórek do egzaminu można teorię i ćwiczenia do wskazanej formy wypowiedzi pominąć.
3. PRZEMÓWIENIE	s. 159–161	• ćw. 2a, 5 (pierwszy wers tabeli dotyczący <i>Quo vadis</i>), 7 (przykład dotyczący <i>Quo vadis</i>) • tematy przemówień	• Do egzaminu uczniów obowiązuje znajomość fragmentów lektury <i>Quo vadis</i>. Realizacja wskazanych ćwiczeń jest możliwa w zależności od tego, które fragmenty utworu uczeń poznał. • Tematy przemówień zawierają wskazania lektur, do których uczeń ma się odwołać w realizacji wypracowań. Na egzaminie tematy będą tak sformułowane, aby w tym zakresie dać uczniom możliwość wyboru. • Warto skorzystać z podanych tematów, ponieważ mają wartość ćwiczeniową.
4. LIST OTWARTY	s. 162–170	• teoria, zestaw ćwiczeń, przykładowe tematy	Zgodnie z <i>Informatorem</i> CKE list otwarty jako forma wypowiedzi pisemnej nie pojawi się na egzaminie. Podczas powtórek do egzaminu można wskazaną formę wypowiedzi pominąć.
5. OPOWIADANIE TWÓRCZE – teoria i zestawy ćwiczeń	s. 173	• przykładowe opowiadanie twórcze	Brzmienie tematu przykładowego opowiadania twórczego zawiera wskazanie lektury, której treść należy twórczo wykorzystać w pracy. Warto jednak przeanalizować z uczniami wzorcowe wypracowanie, aby pokazać im możliwości tworzenia pracy zgodnie z

Forma wypowiedzi, która pojawi się na egzaminie.			kryteriami oceny, z których wynika, że uczeń powinien w pracy wykorzystać przynajmniej 6 spośród 10 elementów twórczych: czas akcji, miejsce akcji, elementy opisu, elementy charakterystyki, dialog, monolog, zwrot akcji, punkt kulminacyjny, puenta, retrospekcja (na s. 7 w repetytorium zamieszczono sketchnotkę wizualizującą elementy twórcze, którą warto omówić z uczniami, by przybliżyć im kryteria oceny opowiadania twórczego).
	s. 174–177	• ćwiczenia	• Zestaw ćwiczeń dotyczy tematu, w którym zaznaczono konieczność odwołania się do konkretnej lektury – „Syzyfowych prac” Stefana Żeromskiego. Zgodnie z <i>Informatorem</i> CKE uczeń ma obowiązek znać jedynie fragmenty wskazanej lektury. • Ze względu na wartość merytoryczną ćwiczeń zaleca się ich wykonanie w wypadku uczniów, którzy przeczytali utwór w całości.
	s. 177	• przykładowe tematy opowiadań twórczych	• Tematy wypracowań zawierają wskazania konkretnych lektur (w tym temat 1 dotyczy utworu, który obecnie jest lekturą uzupełniającą i nie pojawi się na egzaminie). • Tematy 2–5 warto wykorzystać podczas powtórek ze względu na ich walor ćwiczeniowy.
6. WSPÓŁCZESNA WERSJA BAŚNI, LEGENDY, MITU LUB PRZYPowieści	s. 177–184	• teoria, zestaw ćwiczeń, przykładowe tematy	Zgodnie z <i>Informatorem</i> CKE współczesna wersja baśni, legendy, mitu lub przypowieści jako forma wypowiedzi pisemnej nie pojawi się na egzaminie. Wskazany materiał można pominąć w trakcie powtórek.
7. LIST PRYWATNY	s. 185–191	• teoria, zestaw ćwiczeń, przykładowe tematy	Zgodnie z <i>Informatorem</i> CKE list prywatny jako forma wypowiedzi pisemnej nie pojawi się na egzaminie. Wskazany materiał można pominąć w trakcie powtórek.
8. KRÓTKIE FORMY UŻYTKOWE –	s. 194	• dedykacja – teoria	Zgodnie z <i>Informatorem</i> CKE dedykacja jako użytkowa forma wypowiedzi nie pojawi się na egzaminie. Wskazany materiał można pominąć w trakcie powtórek.

teoria i zestawy ćwiczeń	s. 195	• życzenia – teoria	Zgodnie z <i>Informatorem</i> CKE życzenia jako użytkowa forma wypowiedzi nie pojawi się na egzaminie. Wskazany materiał można pominąć w trakcie powtórek.
	s. 198	• dedykacja – ćwiczenia	Zgodnie z <i>Informatorem</i> CKE dedykacja i życzenia jako formy użytkowe nie pojawią się na egzaminie. Podczas powtórek materiał ćwiczeniowy do tych form wypowiedzi można pominąć.
	s. 199	• życzenia – ćwiczenia	
	s. 200	• przykładowe tematy dedykacji i życzeń (tematy 7, 8, 9 i 10)	
1. Fonetyka	s. 201–207	• uproszczenie grupy spółgłoskowej, zanik dźwięczności w wygłosie	• Zgodnie z uszczuploną podstawą programową podczas powtórek można pominąć pojęcia: <i>uproszczenie grupy spółgłoskowej, zanik dźwięczności na końcu wyrazu (w wygłosie)</i>. • Podczas powtórek można pominąć następujące zadania: s. 206, zad. 8 s. 207, zad. 13 (drugie stwierdzenie)
2. Fleksja	s. 208	• budowa wyrazu odmiennej – temat fleksyjny i końcówka	Pojęcia <i>temat fleksyjny</i> i <i>końcówka</i> zostały usunięte z uszczuplonej podstawy programowej, dlatego w trakcie powtórek można to zagadnienie pominąć.
3. Składnia	s. 221	• rodzaje związków (zgody, rzędu i przynależności)	Typy związków wyrazowych w zdaniu zostały usunięte z uszczuplonej podstawy programowej, dlatego podczas powtórek można to zagadnienie pominąć.
4. Słowotwórstwo	s. 231	• typy wyrazów złożonych (złożenia, zrosty, zestawienia)	• Typy wyrazów złożonych (złożenia, zrosty, zestawienia) zostały usunięte z uszczuplonej podstawy programowej, dlatego podczas powtórek można to zagadnienie pominąć. • W odniesieniu do wyrazów złożonych uczniów obowiązuje znajomość zasad tworzenia tego typu wyrazów.
	s. 233	• zad. 5	Zadanie wykracza poza wymagania egzaminacyjne, ponieważ wymaga rozróżniania typów wyrazów złożonych. Podczas powtórek można to zadanie pominąć.

5. Zróżnicowanie słownictwa	s. 237	• wyrazy gwarowe, słownictwo środowiskowe, terminy naukowe	Podane zagadnienia zostały usunięte z podstawy programowej, dlatego podczas powtórek można je pominąć.
	s. 237	• eufemizm	Podane zagadnienie zostało usunięte z podstawy programowej, dlatego podczas powtórek można je pominąć.
	s. 241	• zad. 8	Zadanie wykracza poza wymagania egzaminacyjne, dlatego podczas powtórek można je pominąć.
6. Komunikacja i poprawność językowa	s. 250	zad. 9	Wskazane zadanie można pominąć podczas powtórek, ponieważ zawiera zagadnienie usunięte z podstawy programowej (słownictwo gwarowe).